Středa&Právo

VZNIKÁ MANUÁL PRO ŠÉFY, JAK SLOŽIT DOZORČÍ RADU ČI PŘEDEJÍT STŘETU ZÁJMŮ

PŘÍRUČKA MÁ BÝT KROMĚ VELKÝCH BURZOVNÍCH SPOLEČNOSTÍ A TĚCH STÁTEM ŘÍZENÝCH URČENÁ I STŘEDNÍM A RODINNÝM PODNIKŮM.

Alžběta Vejvodová
alzbeta.vejvodova@economia.cz

Firmy v Česku čelí stále většímu náporu nových zákonů a nařízení. Ty, jež podnikají s cennými papíry, musí například nově detailně informovat akcionáře o odměnách, které vyplácejí členům svých představenstev, dozorčích a správních rad. Změny prakticky do každého byznysu pak přináší minulý týden schválená novela zákona o obchodních korporacích. Jak se s těmito novinkami vyrovnat a jak správně nastavit pravidla pro řízení firem, již brzy topmanažerům velkých burzovních společností, ale i středních a rodinných podniků poradí praktická příručka.

Manuál připravuje nezávislá nezisková organizace Czech Institute of Directors. „Zákonů a regulací je příliš a firmy mají problém se v nich vyznat. Proto se ostatně obracejí na náš institut. Žádají nás o radu nebo prosí, abychom jim pomohli dát dohromady skupinu firem se stejnými problémy a pomohli jim diskutovat nad jejich řešením," uvádí výkonná ředitelka institutu Monika Zahálková. Ta loni působila v představenstvu mediálního domu Economia, který vydává i Hospodářské noviny.

Podnikům příručka radí také třeba s tím, jak vybrat nezávislé členy do dozorčích rad či představenstev, nebo doporučuje, aby tyto orgány nebyly „jednobarevné" – tedy složené z členů se stejným vzděláním a zaměřením, ve stejném věku a stejného pohlaví. Jiný pohled může přinést firmám nové příležitosti a podněty, jak rozvíjet byznys a zvýšit konkurenceschopnost.

Manuál má být hotový do podzimu. Institut s jeho finální verzí čekal, až parlament schválí definitivní podobu novely zákona o obchodních korporacích, aby v něm mohl reagovat i na nejčerstvější legislativní novinky. Tu sněmovna definitivně schválila minulý týden, teď zákon čeká už jen na podpis prezidenta.

Vytvoření příručky předcházelo také sepsání Kodexu správy a řízení společností ČR, který je účinný od loňska. Institut jej připravil ve spolupráci s poradenskou společností Deloitte, Českým institutem interních auditorů a Českou národní bankou.

Kodex ani příručka firmy nenutí přijmout všechny uvedené zásady. Měly by se ale nad nimi zamyslet a případně ve svých výročních zprávách vysvětlit, proč se od nich rozhodly odchýlit. „Tento model se osvědčil například v Anglii. V době, kdy si společnosti budují image a usilují o dobrou reputaci, tak nepřihlásit se k zásadám správy a řízení společností nebo nedodržovat, co je považováno za strandardní, musí hodně zvažovat," říká Petr Čech, specialista na obchodní právo a poradce bývalého ministra spravedlnosti Roberta Pelikána.

Kodex vychází z mezinárodních doporučení OECD a doplňuje je o zásady vyplývající z českých zákonů a unijních směrnic, které musí české podniky dodržovat. Hlásí se k němu ministerstva spravedlnosti a financí nebo pražská burza cenných papírů. „Společnosti obchodované na burze se dokonce musí k nějakému takovému kodexu přihlašovat povinně," dodává Čech.

I český kodex je zaměřený převážně na problematiku řízení burzovně obchodovaných firem a státem vlastněných a veřejně významných společností typu bank či pojišťoven a je napsaný odborným právním jazykem. Styl příručky má být jednodušší. Každá její kapitola bude obsahovat krátké shrnutí tématu, kterého se týká, a pak formou otázek a odpovědí vysvětlí, jak by firmy měly v popsaných situacích správně postupovat. Kodex obsahuje například kapitoly věnované odměňování, předcházení konfliktu zájmů, organizaci valné hromady nebo spolupráci představenstva a dozorčí rady. Příručka má tuto strukturu kopírovat.

Příručka byla potřeba Zákonů a regulací je příliš a firmy mají problém se v nich vyznat, říká výkonná ředitelka Czech Institute of Directors Monika Zahálková.
Foto: HN – Václav Vašků

„Trend, který vidíme v zahraničí, jsou nezávislí členové volených orgánů firem, jako je představenstvo a dozorčí rada. Tito lidé nejsou v byznysu každý den, pracují někde jinde a díky tomu kladou otázky, které členy z firmy ani nenapadne položit," uvádí ukázku dobré praxe Monika Zahálková. První příklady takového přístupu se už začínají prosazovat i v Česku. Například bývalý generální ředitel České spořitelny Pavel Kysilka nyní zasedá v dozorčí radě Českých drah. A Vratislav Kulhánek, který dříve řídil automobilku Škoda Auto, je členem dozorčí rady pojišťovny Kooperativa.

Cílem příručky teď je přiblížit takové příklady z praxe i středním a rodinným podnikům. Právě těm dosud byly standardy správy a řízení společností cizí. „Malé a střední podniky mají řadu starostí se správnou reakcí na právní předpisy a sledováním jejich novel. Kodexy správy a řízení společností až na velmi ojedinělé výjimky nejen nepoužívají, ale většinou o nich ani vůbec nevědí," upozorňuje místopředseda představenstva Asociace malých a středních podniků Zdeněk Tomíček. Zda jim metodika prospěje, podle něj není jisté.

Naopak význam národních a mezinárodních kodexů pro rozvoj byznysu vyzdvihuje Hospodářská komora. A podobně to vidí i Česká národní banka. „Pokud se jedná o společnosti působící na finančním trhu, jejich činnost je vysoce regulovaná, což význam uplatňování všeobecně uznávaných zásad řádné správy a řízení společnosti jen zvyšuje," říká mluvčí banky Petra Vodstrčilová. Největší zájem o metodiku ovšem očekává z mimofinančních odvětví, kde dosud podobné praktické návody chyběly.

Podle Českého institutu interních auditorů patří k největším chybám českých společností to, že zásady správného řízení nastavují jen formálně a na papíře. „Pokud má například společnost s mnohamiliardovými obraty oddělení auditu se dvěma zaměstnanci podřízenými provoznímu řediteli, nezvládnou prověřit všechna významná témata a nebudou mít sílu prosadit pozitivní změny," uvádí prezident institutu a ředitel auditu a compliance společnosti ČEZ Tomáš Pivoňka.

Inzerce